

تعارف

اس مقصد لئی اینجان نوں نشر کرن، اشتہار چھاپن تے خاص طور تے سکولان، کالجاں تے تعلیمی اداریاں وچ پڑھکے نساں دا انتظام کرن۔

دستخط

کوفی عنان

سیکرٹری جنرل

کچھ بحیادی آزادیاں تے برابر دے ایہ حقوق اپنوں نال لے کے ایس دنیا وچ آوندے جہ پڑے لوہدے کولوں کوئی دی نہی کھوہ سکدا۔۔
ہی اے جیڑا دنیا دے ایس یقین دی حمایت کروا اے پئی ہر انسان کچھ بحیادی حقوق، کسے حیثیت، عزت تے وقار دا مالک ہوندا اے۔۔
اقوام متحدہ نے انسانی حقوق دے عالمی منشور وچ ہر شخص دے سارے حقوق پڑے سادے تے واضح طریقے نال بیان کرد تے تیں۔۔
ایہ سارے حقوق تہانوں وی حاصل نیں۔۔
اپنوں ایہ سارے حق پچھانو۔۔ ایہناں نوں عام کرد تے صرف اپنوں لئی نہی سگوں دوجیاں لئی وی ایہناں دی حفاظت کرو۔۔

انسانی حقوق دا عالمی منشور

پہلی گل

ہر انسان دی ذاتی عزت وقار تے ناقابل انتقال اکو جئے حقوق دا تسلیم کیتا جانا دنیا وچ آزادی، انصاف تے امن دی جیاد اے۔۔
پئی دنیا وچ ہر شخص نوں اپنی گل کہن تے اپنوں عقیدے اُتے چلن دی آزادی ہودے تے اوہ نوں کوئی محتاجی تے ڈر خوف دی نہ ہودے۔۔
دے ذریعے انسانی حقوق دی حفاظت ایس واسطے بہت ضروری اے پئی انسان ظلم تے زیادتی توں تنگ آکے بغاوت کرن اُتے مجبور نہ ہو جائے
چونکہ ساریاں قوماں دے آپس دے دوستلہ تعلقات دا ودھنا ضروری اے۔۔
حقوق من لئے نے تے وسیع آزادی دے ماحول وچ معاشرتی ترقی عام کرن تے لوکاں دے رہن سہن دا معیار اُچا کرن دا عزم کرلیا اے۔۔
ان نے اقوام متحدہ نال رل کے ساری دنیا وچ انسانی حقوق تے بحیادی آزادیاں دی حفاظت کرن تے حفاظت کروان دا عہد کرلیا اے۔۔
چونکہ ایہ عہد پورا کرن دی خاطر ایہناں آزادیاں تے حقوق نوں سب دا جنگی طر حان سمجھ لینا بہت ضروری اے۔۔

ایس واسطے ہن

جنرل اسمبلی انسانی حقوق دے ایس منشور

دا اعلان کر دی اے

پیدا کرن تے سارے رکن ملکاں تے اوہناں علاقیاں وچ وی ایہناں نوں منوان دی کوشش کردا رہوے جھپڑے رکن ملکاں دے ماتحت نیں۔۔

دفعہ 1

سمجھ تے جنگے مندے دی پچھان تے احساس رکھدے نے ایس واسطے اوہناں نوں اک دوجے نال بھائی چارے والا سلوک کرنا چاہی دا اے۔۔

دفعہ 2

سل، زبان، مذہب، سیاسی نظریے، عقیدے، قومیت، معاشرے، امیری غریبی، خاندان تے اوہدے عورت یا مرد ہون دا کوئی فرق نہی پیندا
ائے گا بھانویں اوہدا ملک یا علاقہ آزاد اے تے بھانویں تولیتی غیر مختار یا سیاسی اختیار دے لحاظ نال کے گل دا پابند اے۔۔

دفعہ 3

اپنی جان آزادی تے ذات دی حفاظت دا ہر شخص نوں حق حاصل اے۔۔

دفعہ 4

لام یا لونڈی بنا کے نہی رکھیا جاسکدا تے غلام تے لونڈیاں خریدن یا و بچن دا کسے وی شکل وچ کوئی سودا نہی کیتا جاسکدا۔۔

دفعہ 5

ے نہ اوہدے نال کوئی ظالمانہ تے انسانیت سوز سلوک کیتا جاسکدا اے تے نہ ہی ایس طرحاں دی کوئی بھیڑی سزا دیتی جاسکدی اے۔۔

دفعہ 6

ہر شخص دا ایہ حق اے پئی قانون ہر تھان لوہدی شخصیت نوں تسلیم کرے۔۔

دفعہ 7

انسانی حقوق دے ایس عالمی منشور توں ہٹ کے وکھری قسم دے کسے سلوک یا وکھرے سلوک دی ترغیب توں تحفظ دا ہر کوئی حقدار اے۔۔

دفعہ 8

آئین دیاں اوہناں خلاف ورزیاں دے خلاف موثر چارہ جوئی دا حق حاصل اے جنہاں دے نتیجے وچ اوہدے انسانی حقوق مارے جاندے ہون۔۔

دفعہ 9

کسے وی شخص نوں کسے دی من مرضی اُتے نہ تے گرفتار یا نظر بند کیتا جاسکدا اے تے نہ ہی وطن توں باہر کڈھیا جاسکدا اے۔۔

دفعہ 10

اوہدے اُتے جہ پڑے جرم دا الزام اے اوہ اوہنے کیتا اے کہ نہی، کسے غیر جانبدار، آزاد تے کھلی عدالت وچ مقدمہ چلایا جائے۔۔

دفعہ 11

وہ اودوں تک بے گناہ سمجھیا جائے جدوں تک کھلی عدالت وچ صفائی دا پورا موقع دین توں بعد اوہدا مجرم ثابت نہی ہو جانا۔۔

وہ نون اوس سزا تون ودھ کوئی سزا دتی جا سکدی ہے جھیزی اوس فعل یا خطا ویلے ایس قسم دا فعل یا خطا کرن والے لئی مقرر اے ۔

دفعہ 12

سکدی اے ۔ ہر شخص دا ایہ حق اے پئی قانون اوہ نون ایس قسم دی دخل اندازی یا نیک نامی تے عزت دے نقصان تون محفوظ رکھے ۔

دفعہ 13

ہر شخص دا ایہ حق اے پئی اوہ نون ہر ریاست دے اندر اک تھان تون درجے تھان جان آون تے رہن سہن دی آزادی ہووے ۔

ہر شخص نون اپنے ملک سمیت کسی وی ملک تون چلے جان تے اپنے ملک وچ واپس آون دا حق حاصل اے ۔

دفعہ 14

کسے دے ہتھوں دکھ تکلیف تون بچن لئی ہر شخص نون کسے درجے ملک وچ پناہ لین تے ایس پناہ تون فائدہ اٹھان دا حق حاصل اے ۔

لصتا کسے دے غیر سیاسی جرائم یا اوہ ناں حرکتان دی وجہ تون کیتیاں جان دیاں نی جہ یڑیاں اقوام متحدہ دے اصولان دے خلاف نی ۔

دفعہ 15

ہر شخص نون قومیت دا حق حاصل اے ۔

کسے وی شخص نون اوہ دی قومیت نون نہ تے زبردستی محروم کیتا جائے گا تے نہ ہی قومیت تبدیل کرن تون روکیا جائے گا ۔

دفعہ 16

ن دا حق حاصل اے ۔ شادی کرن، شادی شدہ زندگی گزارن تے شادی توڑ دین دے معاملے وچ عورت تے مرد دونہاں دے حق برابر نی ۔

شادی عورت تے مرد دونہاں دی پوری تے آزادانہ مرضی نال ہی ہو سکدی اے ۔

کنبہ معاشرے دا اک قدرتی گروپ تے بحیادی اکائی اے تے اوہ نون ایہ حق حاصل اے پئی معاشرہ تے مملکت اوہ دی حفاظت کرن ۔

دفعہ 17

ہر شخص نون کسے نال سانجھ یا کسے سانجھ تون بغیر جائیداد رکھن دا حق حاصل اے ۔

کسے کولون لوہ دی جائیداد کھوہی نہی جا سکدی ۔

دفعہ 18

یدے یا مذہب دی تبلیغ کرن، اوہ دے اُتے عمل کرن، اوہ دے مطابق عبادت کرن تے اپنے مذہبی فرائض ادا کرن دی آزادی وی شامل اے ۔

دفعہ 19

وہ اپنے خیالات، نظریات تے علم کسے وی وسیلے نال ملک دیاں سرحدان تون باہر وی پہنچا سکدا اے تے باہرون منگوا وی سکدا اے ۔

دفعہ 20

ہر شخص نون پر امن طور تے دوجیاں نال رل مل کے بیٹھن تے انجمنان بنان دی آزادی دا حق حاصل اے ۔

کسے شخص نون کسے انجمن وچ شامل ہون اُتے مجبور نہی کیتا جا سکدا ۔

دفعہ 21

آزادی نال چنہ ہوئے نمائندیاں دے ذریعے یا کسے ذریعے تون بغیر اپنے ملک دی حکومت وچ حصہ لین دا ہر شخص نون حق حاصل اے ۔

اپنے ملک وچ سرکاری ملازمت تک برابر دی رسائی ہر شخص دا حق اے ۔

ائے دہندگی دے ذریعے ہون گے ۔ رأ خفیہ ووٹ دے ذریعے یا آزادی نال رأ دین دے ایہ بوجے کسی دوجے طریقے نال دتی جائے گی ۔

دفعہ 22

ل اوہ اقتصادی، معاشرتی تے ثقافتی حقوق وی حاصل کر لوے جہ یلے اوہ دی عزت تے شخصیت دے آزادی نال ودھن پھلن لئی ضروری نی ۔

دفعہ 23

وئی کم کاج تے روزگار دا ذریعہ آزادی نال چکن، کم کاج دیاں مناسب تے معقول شرطان تے بے روزگاری تون تحفظ دا حق حاصل اے ۔

ہر کسے نون اکو جئے کم دے اکو جئے معاوضے دا حق حاصل اے تے ایس سلسلے وچ کسے نال کوئی فرق نہی رکھیا جائے گا ۔

ن دے باعزت گزارے لئی کافی ہووے ۔ تے جدھے وچ، ضروری ہووے تے، معاشرتی تحفظ دے دوجے ذریعے نال وادھا وی کیتا جا سکے ۔

اپنے فائدے لئی ہر شخص نون تجارتی انجمنان بتان تے اوہ ناں وچ شامل ہون دا حق حاصل اے ۔

دفعہ 24

لے وقت دا حق حاصل اے جدھے وچ اوہ دے کم دے وقت دی حد دا مقرر کیتا جانا تے وقتا فوقتا تنخواہ وے نال چھٹیاں دی شامل نی ۔

دفعہ 25

ی، معذوری، رنڈاپے، بڑھاپے تے ایسے حالات وچ روزگار چھٹ جان دے خلاف تحفظ دا حق وی شامل اے جنہاں اُتے اوہ دا کوئی وس نہی ۔

ن جاتے ۔ ایہ حق سماج دے ہر بچے نون حاصل اے بھانویں اوہ شادی نکاح دے نتیجے وچ پیدا ہویا اے تے بھانویں ایہدے بغیر ۔

دفعہ 26

شہ ورلنہ تعلیم دا عام انتظام ضروری اے تے ہر کسے نون اپنی اہلیت دے مطابق اعلیٰ تعلیم حاصل کرن دا برابر دا حق حاصل اے ۔

ا کرے، اک دوجے نون برواشت کرن دا جذبہ تے دوستی ودھائے تے اقوام متحدہ دا امن قائم رکھن دا مقصد پورا کرن وچ مدد دیوے ۔

ایہ فیصلہ کرنا ماہیاں دا حق اے پئی اوہ ناں دے بچیاں نون کس قسم دی تعلیم دتی جائے ۔

دفعہ 27

وچ آزادی نال حصہ لین، فنون تے ادبیات توں فائدہ اٹھان تے سائنس دی ترقی تے اوہ دے فائیدیاں وچ حصہ دار جن دا حق حاصل اے . .
ے کہ اوہ دی کسے سائنسی، علمی یا ادلی تصنیف دے نتیجے وچ جھیڑے اخلاقی تے مادی فائدے اوہ نوں حاصل ہوندے نے اوہ محفوظ رہن . .
دفعہ 28

[Missing]

دفعہ 29

[Missing]

دفعہ 30

یا کوئی ایسا کم کرن دا حق مل جائے جدھے نتیجے وچ ایس منشور وچ بیان کیتے گئے انسانی حقوق تے آزادیاں نوں نقصان پہنچے . .